

УДК 330.34

Кутідзе Л.С.

канд. економ. наук, доцент НУ «Запорізька політехніка»

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ

Невід'ємною складовою бізнес-діяльності та критерієм оцінки прогресивності бізнесу є соціальна відповідальність компанії. Вона суттєво впливає на формування іміджу національного бізнесу і країни в цілому. Особливо важливим стає розуміння принципів корпоративної соціальної відповідальності власниками бізнесу в період кризи, коли соціальна відповідальність фірми стає особливо важливою для всього суспільства.

Відповідно до міжнародного стандарту ISO 26000:2010 «Керівництво із соціальної відповідальності», соціальна відповідальність – це відповідальність компанії за вплив її рішень та дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорої та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, враховує очікування заінтересованих сторін, відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки, інтегрована у діяльність організації і практикується у її відносинах з іншими [1].

Також, соціальну відповідальність бізнесу визначають як «постійно діючу вимогу до бізнесу діяти в межах етичних норм та забезпечувати економічне зростання, у тому числі шляхом покращання стандартів життя працівників та їх сімей тією самою мірою, що і покращання життєвих стандартів для мешканців свого регіону та суспільства загалом» [2].

Соціальна відповідальність бізнесу поширюється на такі основні напрями: дотримання прав людини; дотримання вимог законодавства; ділова та корпоративна етика; захист навколишнього природного середовища; співпраця із зацікавленими сторонами; дотримання міжнародних норм поведінки; прозорість та підзвітність.

На розвиток соціальної відповідальності бізнесу в Україні великий вплив справила війна. Як відмічають науковці [3], в часи важкої економічної ситуації в країні саме великі приватні підприємства можуть допомогти вирішити велику кількість соціальних проблем і основну роль у збільшенні витрат на соціальну відповідальність зіграла громадянська позиція власників та працівників. Найбільш специфічною рисою соціальної відповідальності українського бізнесу стали благодійність і спонсорство.

Структура соціальної відповідальності бізнесу, з огляду на її об'єкт, складається з кількох рівнів: відповідальність перед споживачем, відповідальність перед підлеглими, відповідальність перед суспільством, країною, відповідальність перед акціонерами чи компаньйонами.

Треба відмітити, що на сьогодні особливо актуальним напрямком розвитку соціальної відповідальності бізнесу є активізація відповідальності перед працівниками. Від початку широкомасштабної війни галузь трудового права зазнала докорінних трансформацій. Верховна Рада України змінила законодавство про працю та реформувала ключові питання у сфері трудових правовідносин. Зокрема, внесено зміни до КЗпП України, прийняті нові закони, ключове місце серед яких належить Законам України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин». Відбувається структурна оптимізація приватного та державного сектору, кадрові скорочення й функціональні переформатування. Трудовий ринок України суттєво похитнувся - через те, що багато висококваліфікованих працівників покинуло країну, загострюється кадрова криза, поглиблюється безробіття.

Люди – головна цінність кожного з підприємств. Важливість захисту працівників та забезпечення стійкості бізнесу стає пріоритетним завданням для кожної організації. Під час війни компанії роблять фокус, в першу чергу, на здоров'я та життя співробітників. До головних заходів соціалізації бізнесу у цьому напрямку належать: забезпечення трудових прав персоналу, створення умов для колективного представництва інтересів і ведення колективних переговорів; дотримання прав людини на робочому місці; забезпечення навчання, розвитку персоналу та кар'єрного росту; підвищення заробітної плати, виплата премій і компенсацій, упровадження принципів чесного ведення бізнесу тощо.

Управління персоналом в умовах воєнного стану потребує особливої уваги і відповідального ставлення з боку власників бізнесу та потребує додаткових зусиль для розробки організаційних, мотиваційних, контролюючих заходів. Етично відповідальний бізнес характеризується етичним та шанобливим ставленням до всіх працівників, а також до зацікавлених сторін та клієнтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html>
2. Пахуча Е. В. Проблеми формування соціальної відповідальності бізнесу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 8, частина 2. 2016. С 46-49.

3. Букресва Д., Денисенко К. Соціальна відповідальність бізнесу як основа забезпечення ділової активності підприємств: євроінтеграційний аспект. Економіка та суспільство. Випуск 38. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1316/1271>